

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷՅԵ

ՍԻՒԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԳԵՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1868 ՄԱՐՏ 7 ԲԵՆՃԵՄԳԻՆ

ՆՈՒՄԵՐՈ 6

Ղարազայի Հավատարմ հաճախող 3 տեղի շրջապատից 100 շուրջը օրվա, թաղապար իշխան փոխարին իւրերից պարագր 120 շուրջը տուր, վե նիւսիսի 30 ար փարայա սաթըլաճաղ տըր, իւրնաթըն պէհէր ուրաւը պիւրինճի տեղի իշխան 2 իւրնճի տեղի իշխան 1 1/2 իւրնճի տեղի իշխան 1 շուրջը տուր, մեթըն պէհէր տեղի իշխան Սթամպուլա փիւրինճ իշխան ճամլը խանտա Նուրիճան Ա. Իփէրեան իսմինէ կեօնտըմէլի տիրէր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԵՐՈՂԱԼ 4 ՄԱՐՏ 1868

... ՄԻԼԵԼԻՓ

Հիւսիսէյե մարիւմ տիր քի Պունտան էվլէլէի Նըրորդուլիւն քիլիսէսի թաղա-կան խորհուրդու թարաֆընտան գալֆա միւսիւ Պօշէֆի էլի իլէ պիր գաչ փարչա ա-գարէթէ պիր մեթէպ եափտըմաղա պաշ-լամը խոր, պունու պաղը քիմնէ խօշ կեօր-մէ իյպ միլէթիմիզ գալֆալարընտան պիրի-սինին եափմասընը միւսսիպ կեօրիւլէլէրին-տէ, օ վաղըմ, խալի մարազալար վուգու պունմոշ վէ փաթըրիքսանէ թարաֆընտան պուն խուսուս թէֆիլիշ օլունմաղ իւզէրէ պիր գօփիսիոն եափըլարագ միլէթիմիզ գալֆա-լարընտան պիրինին էլի իլէ եափըմասընա գարար վէրիլտի : Պունուն իւզէրինէ թա-ղականլար իսթիֆա էթտիլէր վէ եերէրինէ պաղա պիր գաչ քիմնէլէրին փաթըրիքսանէ թարաֆընտան պիր Նանճնաթողով թային օլունտու :

Մէրդուման զաթլար թարաֆընտան միլէթիմիզ գալֆալարընտան Մկրտիչ գալ-ֆանըն եափմասը միւսսիպ կեօրիւլտիւ վէ միւսիւ Պօշէֆիէ 700 լիւր վէրիլէրէք մու-գալէլէ ֆէսիս օլտու, եանի շու էֆըրարլա քի տաճա փէք չօղ էհլէն ֆիյաթլա պուն պինա մէյտանա կէթիլիլը, վէ ահալի թա-րաֆընտան տա պաղը պաղը պատիհալա իշ-լէմէլէք վատ օլունտուտու : Հալ պուն քի շիմտիքի եափըլան պինանըն 300—350 եիւք մէսարիֆ իլէ մէյտանա կէլիւր տէյի թախմին օլմատա իքէն, ալթը եիւքտէն թէճալուզ մէ-սարիֆ օլտուղու իշխուլմէքտէ տիր, պրազա-լմ միւսանըն պիլիմիլիլիլին վէ նիլամըզ-լըղընը, չիւնքի պիր քիմնէ մեթէպի կէզէր իսէ, եաղըք փարայա տէյէճէյինէ շիւպէն եօգ տուր, իլա պուն գատար մէսարիֆ նէ-յէ խարճ օլտու վէ նէրէյէ կիթտի պուն-րասը զայէթ թաճիւպէ շայան իսէ տէ, պիլ պուն թաղսիրաթը թաղականլարըն եերինէ զօնուլան Նանճնաթողով աղալարընա վէ-

րիրիլ չիւնքի մէրդուման զաթլար թարաֆըն-տան լայըլը տիգպաթ օլունայրտը պուն գատար մէսարիֆ կիթմէյէճէյի միւսնէրէտ իտի : Պիլ պուն ֆաղա մէսարիֆ իշին միւսսիպէյէ զաթլարտան աւալ շիւպէն էթմէտիլիմիզ հալտէ, եաղընը շունու տէրիլ քի, լայըլը կէօղէթէմէտիլէրինտէն, վէ էքսէրիսինին եաղմաղ օգոմաղ պիլմէտիլէրինտէն, պաշ-գալարընըն հաղընտա շիւպէն օլունմայա սէպէպիլէթ վէրիլիլի տիր :

Պիլ պուն տէֆա պուն խուսուս հաղ-գընտա պուն գատար սէյլէմէմիզ, պէյլէ ուլղունսուղուղլարա սէպէպիլէթ վէրէնլէ-րէ պիր իպրէթ օլմաղ իլին օլուպ, վէ քէն-տի քէնտիմիզէ Պէյօղու թաղականլարը վէ էհալիսի հաղընտա հէր պիր իլէրին աճը-նըլաճագ պիր հալտէ օլտուղու իւզէրինէ քէնտի մէյտուլիլէթիմիզ պէյան էտէրիլ :

Իշ պուն մեթընպունմու զաղէթանըղտա տէրճ էյլէմէնիլ մաթլուպ օլունտու :

Մանղումէտէ փրկիլ իշին մէսուլ քիմ տիր տէյի պիր գաչ օլտու սիւալ օլունմաղ-տա տըր : պիլիլ օ սիւալինէ շու ճէվապը վէրիլիլ քի, էսքի գէյէ, եէնի ատէթ գօ-նուլմաղ, քիմին նէ վաղիֆէսի քի, գաղըպ տա պատասխանատու օլաճագ, փարա եօգ քի պիրիսինէ մաալ վէրէրէք իշին եօլունտա եիւրիւտէպիլինսին, Նէր քէս իշ կիւճ սա-հիպի տիր, քէնտի կիպի ֆուքարա հաթըր իշին պատիհալա իշին թէրք էտէրէք, եօ-րուլաճագ ... քիմնէ եօգ տուր :

Փաղաթ, էմիլիլէ շայան պիր մա-հալտէն ալտըղմըլ մալիւմաթա նաղարէն, մէղքիւր իւղմէթի փուշը զաղէթալարըն միւ-էլիլիլ լաճաճեան լէֆէնտի, տէր իւհաէ էտէճէք իմիլ, ինշալաճ եաղըն կիւստէ պաշ-լայարագ, սիլին վաղիլիլիլտէ կէօթէրիլիլ գոսթըրլարըն էօնիւնիւ ալարագ, փրկիլի նիլամընտա վէ գոսթըրլարըն պիր իտարէ իլէ, միլէթիմիզէ պէյիլ քի իւղմէթ էտէճէք

տիր, պունուն իշին պիրաղ տաճա սապըր էթմէլիսինիլ, ամմա սիլին տիլէնէրէք փէյ-տաճ էթտիլիլիլ էշեալէրտէն էքսիլիլտէ, քիմնէ սօրաճալըլ տէրսինիլ, նէ՛ չարէ, նէ գատար զայ օլա, չօղու օրատա գալըր, Ննրուն իշին մէրաղ էթմէլին :

(5 ինճէ նուսթըրտան պէլիլ)

Սէ-Լ. Լէվլէթ աղնատըմ, պիլտէ պէ օ օլտա ընկերուլիւնլար փէք չօղ իհտաս օլտու : ֆաղաթ հէմէն հիչ պիր ֆայտէ վէ հիչ պիր սէմէրէ կէօթէրէմէտիլէր պիլմէլ միսին :

Նէ-Լ. Լէվլէթ : ֆաղաթ սէպէպիլիլ նէ՛ տիր պիլիլ միսին :

Ս. Օւանն էտէրիմ միլէթիմիզտէ պիր ատէթ վարտըր : հէմէն պիր շէյէ թէզ հալ-վէս էտէրլէր, վէ թէզ սօլուլար : էյլէ տէյիլ մի :

Խալըր, էյլէ տէյիլ : իլա միլէթիմիզ-տէ Լուսաւորեալ, Լղպասէր, Ուսուլմասէր վէ էհլի մալիւմաթ քիմնէլէր կէօրիւնիւշտէ չօղ պունունուպ իճրատա հիչ կէօրիւլմէմէք-տէ տիր : Մէսէլա պիր ընկերուլիւն հալվէս իլէ մէյտանա կէլիլ : նիլամմալէր եափըրը զայէթ տիգպաթ միւթալա էտէրէք իմ-ղալարըր, լաքին մէղքիւր ընկերուլիւնա աղա օլան քիմնէլէր սօնունտա նիլամը ու-նուլթարագ քեաֆիլէսի տէ նաղըր, քեաֆ-ֆէսի տէ գունմանտալըլ էթմէք իսթէրլէր : Նիհայէթ պիրինին տէտիլի տիլէրինին սէյ-լէտիլինէ ուլմաղ, վէ պէյլէլիլէ օ իշ տէ իլէրու գօշմաղ :

Ս. Լ. յիլ ալմա, չօղարըր զարարըլա կէրի աուրտըլար : էյլէ իշտէ հալվէս օլուն մու : սօղըրուսու ահալի փարայը պատիհալա գաղանմայօր, ալարա շէյլէրէ սարֆ էտէ-մէլէր :

Ն. Լ. գարտաշ : պուն իշտէն զարար օ-լունտա, սէպէպիլ աղալարըն հալի տիր, նի-չիլն աղնամայօրտուն : Լէվլիլատա ընկերու-լիլին եափարլարսա, էվլէլա գանունունու

գալէմէ ալըրլար . վէ իշէրինտէն տիրայէթ . լի պիր քիմնէյի մէմուր գորլար , վէ մեր . դում իւլէրինէ Լսկող իսմի իլէ պիր գօ . միսիօն սէշէրլէր քէնտի իշէրինտէն : Պունլար ընկերութիւնուն իլէրլէմէսինէ չալըլըլար վէ տիկէր աղալար իսէ՝ ասլա գարըլըլար Ի Եալընըլ Տիսապլըրնա պա . գարլար սէնէտէ պիր տէֆա , վէ օլապլըլի քի՝ օ քիմսէլէր իտարէ Ետէմէլէր , օ վազթ բրօթէսթօ օլըւնուր . վէ Տիսապլըր կէօրմէք իշին տիկէր պիր գօմիսիօն տաճա սէշէրլէք՝ քէնտիլէրի կէրի չէքիլըլէր , վէ օնլարըն գա . լարընա ըալի օլըրլար . պիլտէ իսէ Եօլէ օլ . մայուպ , պիր ուֆապ գուսուր կէօրիլսէ Տէ . մէն Տէփսի պիրտէն՝ Ս՝ ալ , նէ՝ տէմէք ընկե . թութիւնու օնա՝մը վէրտիլէր , շէօքէ Եափա . յօրումուլ պէօլէ Ետէյօրլուլ պէն փարա . մը իսթէրիմ տէյի , ասլը վար՝ Եօք , պիր կիւրիլմիս տիւր գօմիարըլար . վէ Տէմէն Տի . սապլարը կէօրէլէք տաղըլըլար պիլմէր . լա . քին սէպէպլինի արարսան Տիշ պիր շէյ տիր :

Ս . Լ՝յի ամմա , օ նաղըր օլան քիմ . սէյի Եօլուլ կէօրիլսէ սիւքիլմ միւ Եթ . մէլի :

Ն . Լիպլըր , Փագաթ Եօլուլուլա վէ տաղըլըլա սուրէթտէ չարէսինէ պագմալը . շէօլէ քի Տսկող օլանլարա իֆատէ Եթմէլի քէնտի կէօրիլսէլէրինի վէ չարէսինի արամա . լը , Եանի օնլարըն տիգգաթընա իճալէ Եթ . մէլի . վէ օնլարտան սօրուլ արամալը տըրլար . իճթիմալ քի զարար տա օլմուլ օլսուն , օնուն տա նէ Եօլտա զարար օլտուղունա տիգգաթ Եթմէլի . չիւնքի ախղուլիթա տըր , զարար տա օլուր քէար տա օլուր . օնուն իշին կէրի տուր . մագ տիվանէլէք սալըլըր , իլա պիր տաճա օլմամասընա չալըլըլալը տըր :

Ս . Լիպլար , պու տէտիլէրին Լ՝վրօ . փալըլարա մախսուա շէյլէր տիր . պիլտէ օլ . մալ , օլմալ :

Ն . Տէմէք տիր քի պիլ Լ՝վրօփալը . լարտան աղալա պիր քիմսէլէր իլ , Եօլէ՝մի , — իսպըր , պէն պունլարը գապուլ Եթմէմ . լաքին գապաճաթ աճալինին օլմալըպ , իլա պիր վագթ միլէթի քէօր սագլամագ Եֆ . քէարընա իսղլմէթ Ետէն քիմսէլէրին տիր . չիմտի իսէ ալ չօգ իլէրու գօլմալա պէօլիւք ումուտ վար տըր :

Ս . Լտամ սէն տէ պէն Տիշ կէօրմէ . յօրում , նէտէ՝ն պէլլի ումուտ օլտուղու , պէնի իսքէաթ Եթ :

Ն . Պէնիմ ումուտում աճալլիտէ ալ չօգ զաղէթալարա տիգգաթ օլմագտա տըր , վէ օնլարըն Փայտէլէրի թանըլմագտա տըր , չիւնքի զաղէթա տէմէք պիր միլէթին այնա . սը տէմէք օլտուղունտան՝ Տալի իլէ օգույան չօղալըլա գուսուրունու Փարգ Ետէն տէ չօղալարագ , Եալալ Եալալ քէնտիլէրինի

օ գուսուրլարտան վիգայէ Եթմէյէ չալըլըր . լար :

Պիր միլէթին իլէրլէմէսինէ , Էն պէօ . յիւք Փայտէ զաղէթալարըն չօղալմասը իլէ , վէ օնլարը աճալինին տիգգաթը օգումասը տըր , Փագաթ միլէթիմիլտէ պունուն գըյ . մէթինի թանըյսն փէք ալ օլտուղունտան , Փայտէլէրի տէ յիւք ալ կէօրիլմէքտէ տիր . լաքին կիթտիլէք օգույանլար չօղալմագտա օլտուղունտան , զաղէթալարըն Փայտէլէրինին տախի չօղալաճաղը իշին պէօլիւք ումուտ Եթ . մէքտէյիլ :

— Պու կիւնէլտէ Տէր Տանկը տօսթումուլ իլէ կէօրիլսէք , ճիւմէտի Փրկիլ Նասըլ օլ . տու , նէ տէ գալտը տէյի սիւալ Եթմէքտէ տիրէր . պունլարա շու ճէվապը վէրիլիլ քի , Լ՝նգճանուր ժողով թէճէմմիւ Ետինճէյէ գատար սապր Եթմէլի տիրէր , չիւնքի շիմ . տիքի Տալտէ Տիշ պիր գարար վէրիլմէքտէ օլտուղունտան պիլ տէ սաղ պիր Տալափսի վէրլէմէյէճէյիմիլիլ պէյան Ետէրիլ :

Երեսնամեակի Կէս Ինչ 5

Լպաքէն յառաջ քան զաւուրս զայ . սոսիկ , յամի 1810 տեսալ Տայրենասէր իշխանաց մերոց զարիսն որ յեղկապառակու . թենէ , և զօգուտն որ ի միաբանութենէ , խորհուրդ ի մէջ առին միաբանել զաղքն :

Որոց առաջինքն էին Ս՝նծապատիւ մահտեսի Ըռաքել ափրայն , Օտայեան ի մերոց . և Գերամեծար Յովհաննէս չէլէպին Տիւղեանց ի նոցունց , սոցա Տամախոզ գտան զրեթէ ամենայն երեւել իշխանաւորք երկու կողմանց :

Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ խորհուրդ արարին նաև իշխանք Կաթոլիկ անուանալ ժողովրդեան վասն բանի միաբանութեան :

Վախ յապարսանն Յովհաննէս չէլէպին Տիւղեան . ապա իտուն Սաթոս աղային Խտուածատուրեան . հուսկ յետոյ ի դպրա . տուն իւրեանց հաստատեալ յանուն Սուրբ Լուսաւորչի ի Ղալաթիա . և որոշեցին ի մէջ իւրեանց գրով նշանակել զայնոսիկ յաղաղս որոյ երկրիկեալ է ազգս մեր :

Եւ գիտելով քաջ՝ Եթէ զժկամակ են Գիւլէջեանք , կամեցան և զնոսին միայարել . Սմին իրի զատուցին զերիս վարդապետս ի Սիլիթարեանց , և զերիս ևս Գիւլէջեանց , հա . մաճայնութեամբ իրերաց ի գիր արձանագու . ցանել՝ զորոց միանգամ լինին բանակու . ութիւնք և վէճք :

Եւ նոքա զիջեալ ընդ կամս իշխանաց իւրեանց , գրեցին զհինգ զլուսա բանից , և յետ աւուրց ինչ տարան առ նոսա : Լպա վեցեքին զիւսաւորք նոցա առեալ ամին ի սննեակ Գերամեծար Կարապետ աղային Ընաւորեան , և ետուն առ ժողովեալ իշ .

խանսն մեր : Տեսեալ իշխանաց մերոց , Եթէ այս ո՛չ ինքեանց՝ այլ հոգեւոր հովուացն է գործ . թախանձ արկին Տեսուն Յովհաննու Սրբազան Պատրիարքին ժողով եկեղեցա . կանաց զումարել , և զփուշտ ատելութեան հրով սիրոյն Լստուծոյ կիզուլ : Օ՛ր չէ՝ արժան ասեն զմիակ Սիջնորդն Լստուծոյ և մարդկան զհիսուս Վրիստոս՝ և զեաղաղա . րար չողին Սուրբ Լստուծոյ՝ խռովութեան առնուլ նիւթ , և ոգորել այր ընդ ընկերի իւրում . և կոչել զմիմեանս՝ ո՛չ Պօղոսեան կամ Լպօղոսեան կամ Կեփայեան , այլ ուրացող , հերձուածող , և հերետիկոս . մինչև անուանն Լստուծոյ՝ և եկեղեցւոյ , և Ըռաքելոց , և Հայրապետաց՝ լինել պատ . ճառ անիծից և հայհոյութեանց և տուգա . նաց և սպանութեան և կորստեան հոգւոց , և որ սոցուն սակի են անմբերելի չարեաց :

Եւ եղև ժողով երկիցս և երկցս ի տա . ճար մեծի եկեղեցւոյն Սուրբ Լստուածածնի ի Պոստանդուպօլիս . յորում նստաւ դա . հերէց Տէր Յովհաննէս արքեպիսկոպոս , որ և Պատրիարք թաղաւորեալ քաղաքիս . և ապա առաջնորդն Օմիւռնիոյ Մարտիրոս արքեպիսկոպոս , և առաջնորդն Պրուսայու Պօղոս արքեպիսկոպոս . և Սրբոյ Լ՝ջիւստի նուիրակ Ըօրաճամ արքեպիսկոպոսն Ս . լիքլարմեան , և առաջնորդն Լուգոնիոյ Երե . միա արքեպիսկոպոսն . և փոխանորդ թու . դորոս Պատրիարքին Երուսաղէմի Պօղոս վարդապետն , որ այժմ զպատրիարքութիւն Կոստանդնուպօլսոյ ունի , և փոխանորդն պատրիարքին Կոստանդնուպօլսոյ Կիրակոս վարդապետն , և փոխանորդն Միտիլէ վար . դապետի առաջնորդին Սչու Սուրբ Կարա . պետի վանուցն Ս՝արդան վարդապետն , և Ստեփաննոս վարդապետն ձեռնասուղն Ըռալ . նորդին Օմիւռնիոյ , և Ստեփաննոս վար . դապետն ձեռնասուղն առաջնորդին Պրուսա . յու , և Պետրոս վարդապետն ձեռնասուղն առաջնորդին Պրուսայու . և Տէր Ս՝եսրոպ քաճանայն Սուրբ Լստուածածին Եկեղե . ցւոյ : Եւ յուսումնասէր իշխանաց՝ Սա . ռօդապետ մահտեսի Ըռաքել ափրայն , Օա . տայեան , և Գրիգոր աղայն Սախանան , և Գրիգոր աղայն Չէրէզեան . և ի վարժապե . տաց՝ Գէորգ զպիր Պալատական , և Խա . չատուր դասատու մայր դպրատան , և Յա . րովիւն Կարնեցի , որք այժմ հանգուցեալ են , և Սեսրոպ ձեռնունի թուռն Պաղտատար պատուելոյն . ընդ որոց գտաւ և միւս ա . նարժանութիւն իրր ունն ապակեղէն ընդ շարս մարդարտի խառնեալ :

Եւ ընթերցեալ եղև ի ժողովն անդ թուղթն առաքեալ ի նոցանէ , ուր նշանա . կեալ էին հինգ զլուսեք բանից : Եւ որպէս ազգ արարին , թէ ո՛չ յայն սակաւս գրեցան , զի մուծանիցին այնքիկ ի ընթերցուածս և

եղեցեալն Հայոց (այլ միայն, զի մի գուցէ յետ միաբանութեան տեսեալ ընթերցասիրաց յաստուածաբանական կամ ի պատմական կամ ի մեկնաբանական, կամ յո՛րև իցէ գիրս զայսպիսիս կամ պոքուն նման բանս, վայրագար գայթակղեացին, կամ մանրական կարծեալ եպերեսցին, կամ անխոհեմ նախանձայուղութեամբ թշնամանեսցին. և այսպէս յետ ժամանակաց նոր ի նորոյ բորոքեալ հակառակութեանն շեղեալ հրգե՛հ փնտեկտեսցէ միւսանգամ զմիաբանեալ անդամքս մարմնոյն Վրիստոսի :

(Հարանկէ :)

ԴԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՄԻՅԵ

Պու կիւնչերտէ Լ՛վրօսիտան կէլէն զալեթալար վէ թէլէկրաֆլար սուհ խապէլլէրի վերմէքտէ իսէլէր տէ, թէտարիքեաթա տա էլան տէվամ՝ օլտուղունու ինքեար էթմէմէքտէ տիրէր :

Պու գատար տէվլէթլէրին հաղըրըգ կօրմէլէրինն սէպէպի՝ Բուսիա տէվլէթի թարաֆլնտան Հարգ մէսէլէսի տէլլէրէք մէյտանա չըգարլլան պիր մէսէլէ տիր քի, տէվլէթի միւշարիլէյհա թարաֆլնտան պու մէսէլէ մէյտանա գունուղունու, պիր թարաֆլտան ճէնկէ մէյալ պուղունումար վէ քէնտի սինօրլարընը գուվլէթլէնտիրմէսի, քեաֆֆէյի տէվլէթլէրին տէ հաղըրըգ կէօրմէյէ սէպէպիյէթ վէրտի. վէ պու սըրատա Սըրպ վէ Ուլահ պուղտան հիւքիւմէթլէրի իլէ սըրգահա կէօրիւշմէսի Պուղարիսթանտա պիր իսթիլալ զուհուր էթմէսի գօրգուսու զաղէթալարտա կէօրիւլտիւլինտէն, զպլէթ էհէմմիյէթ վէրիլէրէք. հէր տէվլէթ պիրի պիրլէրի իլէ ահանամէլէր իմզալամայա վէ թէտարիքտէ պուղունումայա պաշաւտըլար :

Պու գօրգուլար պիրտէն պիրէ խայրա տէսնէսի, եանի հէր տէվլէթին սուհ պաղըրմալարը հիւ պիրիսինի իսքեաթ էտէմէտի. չիւնքի մէզքիւր մէսէլէլէրէ պիր նէթիլէ վէրիլմէտիյինտէն, աղլընտան սուհ լուղէթի չըգարանլար էիւրէքլէրինտէն ճէնք իհթիմալինն տէֆ օլմատըղընտան գօրգուսու հիւ պիրիսի էմմիյէթ իւզըրէ պուղունումայըպ, օլան հաղըրըգլարընտա տահա զիյատէ թապփիյէթ վէրմէքտէն կէրի տուրմատըլար : Պապաթ շուրասը թաաճիւպէ շայան տըր քի, Բուսիա տէվլէթի Հարգ խրիսթիանլարընը աճըյարագ մէյտանա պէյլէ պիր աղըր մէսէլէ չըգարտըղը հալտէ, քէնտի թէպաալարընա Տէվլէթի Լիլիյէնն իհսան էթտիյի իմթիյալարըն պէշտէ պիր փայընը վէրմէքտէ տէլիլ տիր :

Պու մէսէլէ մուհարէպէսիլ պիթմէզ տէյի էքսլիլի զաղէթալարտա իտտաա օլուն

մագտա իսէ տէ, պիզէ պօյլէ պիր ճէսիմ մուհարէպէյէ մէյտան օգուլաճագ մէյտանտա հիւ քիմէ կէօրէմէտիյիմիլտէն, իհթիմալ տըր, պիր վագըթ տահա սուհուն պուղունումար իլին հէր տէվլէթ թարաֆլնտան իպրազ օլունան զայրէթլէր պօշա կիթմէյէճէք տիր : Վէ իլք տէֆա կիսրիւլթիլիւ գօփարան, վէ պու գատար մէտարիֆաթա սէպէպիյէթ վէրէն Բուսիա զաղէթալարը էվլէլիլի եաղտըլարընը մուզայիրինտէ լիսան գուլանմալարը քէզա Սըրպ վէ Ուլահ պուղտան հիւքիւմէթլէրի թարաֆլնտան կէլէնլէրտէ տիւվլէի մուաղլամա թարաֆլնտան թագտիմ օլունան ռափօրթօնու իւզլէրինն պէյլէ պիր իսթիլալ չըգարմագ նիյէթինտէ պուղունումատըլարըն տէվլէթի միւշարիլէյհա հաղարմընը թէէմին էյլէմէլիլի, պիզիմ պու սէյլէտիյիմիլլէ պէյիլէք պիր իսպաթ սալլապիլիլ :

Պունլարը կէօրէրէք պիլ տէ քէնտի թարաֆլնտան պիր վագըթ տահա չիմտիլի գօրգուլմագտա օլան մուհարէպէ իճրա օլմազ վէ օլամազ տէրիլ : Իհթիմալ քի, պիր գաշ կիւնտէն կինէ զաղէթալար պիր կիւրիւլթիւ տահա գօփարալլար. արգասընտան կինէ կէլէճէք սուհ խապէլլէրի տիր. չիւնքի հիւ պիր տէվլէթ պէյլէ պիր աղըր մէսուլիլէթէ էօն օլմագ իսթէմէքտէ տէլիլ տիր :

Վէ էքսլիլի չըգլարըն շիւպհէսինն սէպէպ օլան Լ՛վրօսիա զաղէթալարընն կիւրիւլթիլէրինն չօզլուգ ալտանմամալը տըր, նասըլ քի պու կիւնչերտէ փարիս զաղէթալարընտան Լ՛վրօք, Վ իլինա զաղէթալարընտան Տէպա զաղէթալարընն վէրտիյի հալտալէր պիւթիւն պիւթիւնն աղը օլմատըղը հալտէ, Լ՛վրօսիտա իսէ պէյիլէք պիր էհէմմիյէթ քէսպ էտէճէլինտէն, իհթիմալ քի սայըրլարը տա պունլարտան ալարագ եէնիտէն փաթըրտը գօփարսըն : Հէյլէքի Պուղարիսթանտա էզըյա կիրուհի հուսուսու թէճալուղ էտէրէք, Տէվլէթի ալիյէ օրտուսունու տաղըթմըլլար իմիլ :

Լ՛իւ

Պուղարիսթանն ահվալի օ տէրէճէ աղըրաշմըլ տըր քի. Լ՛օմէր փաշա հաղըթլէրինն թուուն օրտուսու գօմանտաղլընը վէրիլէրէք Բուսիա աճէլէթէն կէօնտէրիլիլ տիր :

Տէպ

Հալպու քի պու հալապիլէրին գալթան աղը օլմայըպ, նէ Պուղարիսթանտա պէյլէ պիր գարընըգըգ վարտըր, նէ տէ Լ՛օմէր փաշա պէյլէ պիր մէմուրիլէթ իլէ պիր մահալէ կէօնտէրիլիլ տիր. հէմին սայըր տէֆալարտա շէյլէ օլմուշ պէյլէ օլմուշալըն էքսլիլի տէ պունուն կիպի տիր տէրիսէք՝ եանըլմըլ օլմայըլ :

Լ՛վրալեա զաղէթալարընտա օգունտուղունա նաղարէն Լ՛վրալեա գըրաղը Վէթթօր Լ՛վրանուէլ հաղըթլէրի արապալըլա կէզտիլի սըրատա, չիթիճիլինն պիրիսի միւմալիլէյհին եանընա եաղաշարագ, Լ՛վրէնտիմ Լ՛վրայա կիտէճէքմիլիլ, եօգսա կիթմէյէճէքմիլիլ սիւալինն, Գըրալ տալի պաշըյըլա կէվլէթ իշարէթի կէօթլէրիլ. վէ օրատաքի պուղունան զէվաթ թարաֆլնտան՝ վիւվա, պաղըրմըլ տըր :

Վաստրիա զաղէթալարընտա եաղըլմըլ տըր քի 60 առէթ թօփ Սըրպիսթան թարաֆլնա տօղրու կիթմէքտէ իքէն՝ տէմիր եօլմէրէզինտէ Լ՛վրալեա զապիթանը թարաֆլնտան աղգօնուլմուշիսէ, սօնրատան Սըրպ հիւքիւմէթ թարաֆլնտան Լ՛վրալեա պաշվէքիլինն կէօնտէրիլէն պիր իսթիտա իւզէրինն թօփար թէսլիմ օլմուշ տուր :

Պարանա Լ՛վրալեա թօփալը հաղըթլէրինն եաղընտա Սաճարիսթանն մագարըր հիւքիւմէթի օլան Լ՛էլթա շէհրինն աղիմէթ էտէճէքլէրի, վէ մախուսլէրի Լ՛րէնս Լ՛վրալեալըն Լ՛վրալեա Լ՛վրալեա թիւլիլէք քէրիմէսի Լ՛րէնսէս Վիլլէ իլէ, աղտը իղտիւաճ էտէճէքլէրի էքսլիլ զաղէթալարտա օգունմագտա տըր :

Բուսիա տա, վէ ճէզայիրտէ տէվամ էտէն գըլըգ Խաբանիյա տա սիրաաթ էթմիլ օլտուղունտան, Վրէնաթ շէհրինն էհալիսի թարաֆլնտան պէյիլէք իսթիլալ վուգու պուլմուշ. վէ ասաքիր իլէ էհալի ալտանտա պիր միւտարէպէ զուհուր էտէրէք, պիր նէթէր վէֆաթ էթմիլ, վէ օն եէտիլիլիլ ֆէնա տէրէճէտէ եարալանմըլար իսէ տէ, սահպ թագսիրաթլար տէրտէսթ օլունալարագ, թէվգըթ օլմուշլար տըր :

Սըրպ հիւքիւմէթ թարաֆլնտան թուունա նէհրի ճիւլարընտա պուղունան խրիսթիանլարընն չիքիլլէթլէրինն. վէ օլան մաթլուպլարընը գալէմէ ալարագ, տիւվլէի մուաղլամա հաղըրաթլնա արղ էյլէմիլ տիր վէ իճապ էտէնի թահգըգ էտէրէք իճրասընը իլթիմաս էյլէմիլ :

Ժուրնալ տը թարիսթէ զաղէթալարընն թիւլլայէթինն կէօրէ, Գարատաղ նէզտինտէ մէմուրիլէթի մախուսէ իլէ կէօնտէրիլիլ օլան Պարօն Վիլիպ ճէնապլէրի Լ՛վրալեա Լ՛վրալեա թարաֆլնտան, Գարատաղ Վ ջիւտասը Լ՛րէնս Վիլլէյալ հաղըթլէրինն 5.000 քրիմիլա ալթունու իթա էյլէմիլ տիր :

Բուսիա խարիճիլ նաղըրը Լ՛րէնս Վիլլէյալ ճէնապլէրինն մախուսէ սապըգ Ուլահ Պուղտան պէյի Լ՛րէնս Գուղա ճէնապլէրինն քէրէմէսի իլէ նիքեհաճ օլմագ իւզըն, փարիսէլիլիլ տիր :

Լ՛րէնս Գուղա ճէնապլէրի, քէնտի քէլիլմէսինն 80.000.000 ֆրանգըք ճէհէլ

վերստի սեփականություն տիր, պու հիսապատ
խրենսի միշտարիւն, տաճա նե տերեճե
վարիւնի վար օլուղունու, պաղը զաղե
թալար պէյան էտերեք, Ուլաճ Պուղտան
հհալիսինի աճըմագտա տըրլար :

— Յէս մէմալիքինտե գըթըզ կիւն կիւնէ
էքսիլէճէք եւրտե արթմագտա օլուղուն իւն
պերապիւր, պաղը մահալէրինտե Պալէրա
աֆէթինին տախի պէյիւք քէտեր վերմէք
տե օլուղուն լալուփա զաղեթալարնըն ըր-
վայէթինտեն տիր :

— Սաղըզ Ուլաճ Պուղտան պէյի խրենս
Պուղա ճէնապէրինի Վրանսա տեփէթի կի-
նէ եփլէլքի մէմուրիւթինէ կէջիւք իսթէ-
մէքտե տիր, վէ Ուլաճ Պաղտան պէյիւք
ըրինի լաւտրիայա իլհապ էթմէք արղուսուն-
տա տըր տէյի պիր թէվաթուր չըգմըլիսէ տէ
փարիսին Վանսթիթիսինէ Նամ զաղեթա-
սը ասը օլմատըլընը ըրամէն պէյան էլլէմիլ
տիր :

— Ընտրատան կէլէն պիր թէլէկրաֆտա
Խնկիլ Պարալիստըն պու իլք պահարտա
Լալաննա թարաֆընա պիր եօլուղունգ է-
տէճէյի թայմիլ զաղեթալարնտա օղունտու-
ղու աղնալըլընը տիր :

— Վէզա Լամբըրաթօր Վաթօլէօն հաղէթ-
լէրինն նէլը էտէճէյի ըրալէնին մաալի
Վաթօլէօն սիլիլէնին աճալը թէէսսինն-
տէն իպարէթ իմիլ :

ՎԱԿԱՅԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թիւճարէթ միւթիլիյի եփաֆը հիւ-
մայուն միւթիլիսի սապըգ ֆաղիլէթու Սալի
էֆէնտի հաղէթլէրինէ :

— Լաֆաթը հիւմայուն միւթիլիյի թիւ-
ճարէթ միւթիլիսի սապըգ ֆաղիլէթու Լ-
կեսէ էֆէնտի հաղէթլէրինէ թէվէիճ վէ
իհսան պուրուղունու տիր :

— Հուրայի տէվէթ Րէյիսի տէվէթու
Սիճաթ փաշա հաղէթլէրի, տայիմա
թուուն վիլայէթինտէն մալիմաթ ալաճա-
լար տըր. վէ իթիլա էթտիյի հալտէ մահալի
մէղքիւրէ կիտէճէլէրի տախի հալաաիսաթ-
տան տըր :

— Պու Սալը ախալը Տէվէթու Ուպ-
հէթու Լիլ փաշա հաղէթլէրինն Պէպէք-
տէ քեային սահիլանէլէրինտէ ֆէվգէլատէ
պիր զիաֆէթ քէլիտէ օլունարագ, վիլքէ-
լայի տէվէթտէն պաղըլարը վէ սապըգ Լօնտ-
րա շէհր էմինի Սըլ թալապ Վապրիլ, վէ
Սըլ Սիտնէյ Ութը վէ Խնկիլ սէֆիրի
ճէնապէրի հաղը պուլունմալար տըր :

— Սիւմայիլէյ շէհր միւտրի ճէնապէ-
րի Պէյօղլունտա ()թէլ տ'Լնկիլէրէտէ
իգամէթ էթմէքտէ օլուղունարնտան, Պապը
Լիլ ճանիպի ալիսինտէ մէղքիւր Լօգանա

սահիպինէ խապէր կէօնտէրիլէրէք, միւմա-
լիլէյ միւսաֆիլիլէրէ՝ խրենս նաղարըլըլա
պաղըզ, լայըգ օլան խըղմէթին իֆա օլուն-
մասը էմր օլունմալ տուր :

— Սարտ 1 թարիխի իլէ ճաննապան կի-
լէն մէթուպարտան աղնալըլմագտա տըր քի,
Րուսիա տէվէթի գուրսանլարընը մէմուլին
ղայրիսինտէ Պու կիւնլէրտէ թէքար Վիրիտ-
տէն ֆալիլա թաղմագտա օլուղուն, վէ
ճէլիլէրին էթրաֆընտա տաղալարագ էլըլ-
լայէ միւհիմաթ թաղմագտա իմիլէր,
հաթաալաղար կիւնիւ Վիրիթի Նամ գուր-
սան վափօրու Վիրիտէ կէլէրէք, Վուէսայի
էլըլլատէն Վուսթարույի իլէ 300 նէֆէր էլ-
գըլա քաղապա չըգարըլըլ իսէ պուլարը
օրատա պուլունան էլըլլալէր գապուլ էթ-
միլէր, վէ գալիլէն սէյլէնտիլինէ նաղա-
րէն Օաթը հաղէթի սատարէթ փէնահի-
լէրի օրատա իքէն տայրէյի իթաաթա տախիլ
օլմայան պաղը էլըլլալէր շիմտի նատիմ օ-
լարագ, հիւրիւմէթ մահալիլէ թարաֆըն-
տան ըրալսաթ պուրուղունու հաթտէ օս-
մանը քէյլիլէրի իլէ պիրլէքտէ շիմտի
պուլունան էլըլլալարըն իւլէրինէ հիւճմ է-
տէճէլէրինի արը իլլէմիլէր տիր :

— Հուրայի տէվէթ աղապընտան աթու-
ֆէթու Րիզա էֆէնտի հաղէթլէրինն Լա-
լէպ վիլայէթի վալիլիլինէ նասպ ու թային
պուրուղունու սէյլէնմէքտէ տիր :

— Խաթթէյտէ խանէնին պիրիսինն պախ-
չէսինէ թախթափէրտէ արաղընտան իքի
Լահուտի կիրիպ փաշալար արարլար, խա-
նէ սահիպինն կէօղիւնէ իլլէմէլէրէք պուլ-
լար աղսանէ գափուսունու աճալա ճէսա-
րէթ էտիպ աճէլէթէն հէման օրատա պու-
լունան պիր պէյիւք թէնճէրէ իլէ պիր հա-
մամ էլլինին ալըպ սալուղունար, թախ-
թա փէրտէտէն տիշարը չըգարքէն էլ էհա-
լիսինտէն պիր զըլ հէրիֆի կէօրիւր ամա
փաշալար իլին կիրմիլէր, սէօլ սէյլէնտիք-
տիքտէ հայգըրմասընլար տէյի սաղը էտիպ
գօյլէրի, սօղրա նէ օլմալ օլուղունու կէօ-
րիւնճէ թաաճիւպ էտերէր :

Հու միւսսիպէթլէ ունուլմայըլ սէյ-
լէմէյէ քի էքսէրի էվլըտէ սատագա խաթէ-
մէք իլին եախօտ համալըլ իլին, վէ պաղը
տա պիրինի սօրմագ իլին կիրէնլէրէ տիգաթ
օլունմալ տըր. շիւնքի էքսէրի պու եօլտա
քիմսէլէր պէհանէ իլէ խըսըղըլա տաղա-
մագտա տըրլար. հաթտա պուլունտան սէքիլ
կիւն ագտէմ, համալըն պիրիսի Լաքիւտար-
տա պիր խանէյէ քէօմիւր կէօթիւրէրէք եիւ-
քիւնիւ պօշալթըպ տիշարը չըգարքէն օր-
թաաա տուրան պիր եիւն շալը պէրապէր
ալըպ կէօթիւրտիլիւ մէսմուլիլ օլմալ
տուր :

Պուլարըն չօղու վաղթի հալ վուղու-

թը տըր տէսէք Վահիճ տիր : Էլէ մահալ-
լէլիտէ տաղան էքսէրի Լէհուտի սաթըր-
լարտան սագընըպ օնլարըն գափուսան իլ-
րի հարաքէթընտա զայէթ տիգաթ էթմէք
լաղըլ օլուղունու խապէր վէրիլ :

— Տոմէր Սարագալըտա հէմէհիլ
լէրիմիլէն պիր զաթըն մէթուպունու տէր
էլլէմիլ իտիք : Մէղքիւր պահը պուրտա
պուլունան պաղը հէմէհիլէրիմիլ օղու-
տուգտա պիլլէրէ կիւնէմէքտէ իմիլէր
շէյլէ քի պիլ Սարագալի հալաաիս զա-
լէթաթընա պաշալարտան պէրու միւթի-
լէյ զաթլար թարաֆընտան պիլլէրէ օլ-
նան զայրէթ հէմէհիլը զայրէթի տէլիլ
տիր տէյի, պիլ պու զաթլարտան կէօր-
տիլիմիլ վէ կէօրմէքտէ օլուղունու լայ-
րէթլըլ հաղընտա քէնտիլէրինէ թէլէք-
քիւրէ պօրճու օլուղունու պէյան է-
տէլէք, շունուտա իլալէ էտէրիլ. պիլ պ-
ղէ եարաթմ էթմէյօրլար տէյի շէլալէթ-
մէյիպ, իլա մէղքիւր մէթուպու կէօ-
տէրէն զաթըն սայրի խուսուլարա մէլի
հէմէհիլէրիմիլ իպրալ էթտիլ տայ-
ղուսուլուքարտան հաղըլ օլարագ, շէք-
վա էթմիլ օլուղունու տէրճ էթմիլ տիր
վէ էկէր հէմէհիլէրիմիլէ քիւլէլէրէք
տիր տէյի սէթը էթմիլ օլագ իլք վաթի-
միլին մուղայիլինտէ պուլունաճաղըլմագտա
այնէն տէրճ էթտիք, էկէր մէրգում զաթ-
իթիլար էթմիլ իսէ ճէհր էթմէյէ հաղը-
լըլ. քէնտիլէրի տէ մէթուպուլա պիրտի-
տիլէրի հալտէ, ֆագաթ

ԷՍԿԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵՆԷ

Սարտ 16 բիյապար

Լօնտ	
Լալար	327/8 - 33 1/8
Վաթանտը	33 - 33 1/8
Փուլ	
Լալար	33 - 23
Վաթանտը	33 - 30
Ֆրանս	
Լալար	68 - 92 1/2
Վաթանտը	69 - 07 1/2
Լիւն	
Լալար	46 - 55
Վաթանտը	47 - 20

ՄԻԼԼԻԹԻ ՂԱԶԻԹ

Ն. Ս. ԻՓԷՔԵՆ

ՍԱԿԻՊԻ ՂԱԶԻԹԱ ՎԷ ՄԱԹՊՈՒԱ
Ե. Յ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ